

POŚCIĆ SIĘ (31) *vb impf*

o jasne.

sie (22), się (9).

inf pościć się (8). ◇ *praes 1 sg* poszczę się (3). ◇ [2 *sg* pościsz się.] ◇ 3 *sg* pości się (4). ◇ 1 *pl* pości(e)my się (1). ◇ 2 *pl* pościecie się (1). ◇ 3 *pl* poszczą się (1). ◇ *praet 1 sg m* pościłem się (1). ◇ 2 *sg m* -ś się pościł (1). ◇ 3 *sg m* pościł się (1). *f* pościła się (1). ◇ [1 *pl m pers* -smy się pościli.] ◇ 3 *pl m pers* pościli się (1). ◇ *fut 1 sg f* będę się pościć (1). ◇ *imp 2 sg* pość się (1). ◇ [1 *pl* poścmy się.] ◇ 2 *pl* pościecie się (2). ◇ *con 3 sg n* by się pościło (1). ◇ [1 *pl m pers* byśmy się pościli.] ◇ *part praes act* poszcząc się (3).

Sł stp notuje, Cn brak, Linde XVI w.

Powstrzymywać się od spożywania (pewnych) pokarmów ze względów religijnych; ieiunare Vulg, PolAnt, Mącz, Calep (31) : SeklWyzn f2; A gdy tak ci fluzyli Pánu/ y pościli fie/ rzekł im Duch święty Leop Act 13/2; BibRadz Esth 4/16; Mącz 164c; Bo ácz wolno káždemu/ z chući fwoiey pościć fie záváże kiedy chce/ á wżákże [...] pewne pofty Kościoł poştánowił WujJud 192; Boć iáko nie ieden pożytek z poştu nam przychodzi/ tak fie też nie dla iedney przyczyny pościmy WujJud 192, 192; WujJudConf 190; Calep 501a; WujNT 27; [TomZbrudzPeryk Is 58/3; Kapłan pomłsy [!] ma fię pościć. WannNow 88v; Cefarz też dał fie ná modlithwą/ poščząc fie y pokornie próżąc iżby Pan Bog raczył dać zdrowie krolowi Alexándrowi. HistPonc M3v; który [Jezus Chrystus]/ dla náuki też náłzey/ Dni także Świętych niezániedbawał/ Pościł fie HerbOdpow Oov; Kiedy fye pościłz/ nie wkázuy fye poščzącym/ to ieft: niepość dla tego/ ábyś był widzian BiałPos 246].

pościć się za kogo [= w czyjej intencji] (2): OpecŻyw 134v; pościcież fię zá mię/ á nie iedźcie áni piyćie przez trzy dni/ y przez trzy nocy BibRadz Esth 4/16.

W połączeniu z określeniem dnia lub okresu kościelnego (3): Iáko inżego czáfu pościć załługá ieft/ tak fie w poście wielkim niepościć/ grzech ieft. WujJud 193, 193 marg; pość fie w Piątek? we Srzodę nie iedz mięfá? CzechRozm 73.

W połączeniu z określeniem długości trwania lub częstości postu (5): Item powyada yfch pyenyedzi kthore fzią plomyenyem wnoczi vkazvyą thak dochodza, poščzicz fzyą dzyáwyącz dny, y przifápowacz rałch LibMal 1544/85; Iuż tho dziś czternafty dzień/ iáko trwácie poščząc fie [exspectantes ieiuni permanetis] Leop Act 27/33; BibRadz 4.Esdr 6/35; dwákróć fie poščzę do thegodniá RejPos 199v; WujNT przedm 33; [maýa ssýa na kolýssdy dzýen poszczýcz, vÿÿavszÿ nÿjedzÿela GlosyKórn II 233; Leop Matth 4/2 (Linde); Y záłowáli y plákáli/ y pościli fie aż do wieczorá WujBib 2.Reg 1/12 (Linde)].

W połączeniach szeregowych (4): Kto fie pości/ iáłmużnę dáie/ czyni ine miłofierne vczynki/ co zá odpłátę zá nie weźmie Leop Is 58 arg, Act 13/3; CzechRozm 264; tak iż iáłmużny czynić/ pościć fię/ modlić fię/ ieft fprawiedliwość czynić WujNT 26; [WujBib 2.Reg 1/12 (Linde)].

W przeciwstawieniach: »żarłotwu poddan być ... pościć się« (1): Iám żarłotztwu poddán był/ tys fie za mię cięfłko pościł. OpecŻyw 134v.

[Zwrot: »pościć się od pokarmów«: A przetoż tak fie poścmy od pokármow/ ábyfmy fie dáleko więcey pościli od grzechow. WujPosN 1584 I 153 (Linde s.v. pościć).]

Szeregi: »pościć się i modlić« (2): A on tym więcej pościł się y modlił/ w onymże kościele *SkarŻyw* 173, 581. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.*]

»płakać i pościć się« = *flere et ieunare Vulg* (2): Nehemiałz [...] płacze y pościł się długo wyznawając grzechy ludzkie *Leop 2.Esdr 1 arg; BibRadz 4.Esdr 6/35*. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]

Przen (4) :

pościć się od czego (1): potrzebá y ten cielesny poft chować áby ciało nie buiało/ á duchowi powolne było: á z ty^m się od grzechow pościło. *WujJud 191; [WujPosN 1584 I 153]*.

a) *Głodować, nie jeść* (2) : Ale też pościć się długo/ albo chęć wielką mieć ku iedzeniu á nie ielić: theż ielił złe. *FalZioł V 65v; Zołądek mocny więcej pokarmu żąda, wżakoż dłużey może łącznienie łcirpieć y więcej się może pościć GlabGad E7v*.

b) *Być pozbawionym czegoś [czego]* (1) : A iáko ma postępować w łwey Spráwiedliwołci/ Ktorey łye więc profy człowiek bárzo długo połci. *GroicPorz Rej C3v; [RozprKsiędza D5v]*.

Formacje współrdzenne cf POŚCIĆ.

Cf POSZCZĄCY SIĘ, POSZCZENIE SIĘ

AL